

Plan för fossiloberoende förvaltning

Antagen av:

Kommundirektör och förvaltningsledning 2021-06-01

Framtagen av:

Utvecklingsfunktionen i samverkan med berörda funktioner inom förvaltningen

Inledning

Härryda kommun ska bli fossiloberoende till 2030. Det är utgångspunkten i kommunstyrelsens åtagande inom ramen för Klimat2030 och kommunfullmäktiges beslut i december 2019 om Strategiska plan för Agenda 2030. Det innebär att Härryda kommun ska bidra till att utsläppen av växthusgaser i Västra Götaland ska minska med 80 procent till år 2030 från 1990 års nivå. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, minska med 30 procent jämfört med 2010. Kommunstyrelsen har också antagit elva klimatlöften som ska genomföras under 2021.

Plan för fossiloberoende förvaltning omfattar endast de utsläpp från koldioxidutsläpp som genereras av den kommunala förvaltningen. Utöver detta behöver Härryda kommun vidta ytterligare åtgärder för att möjliggöra en kraftig minskning av de utsläpp som sker inom kommunens geografiska område. I det hållbarhetsstrategiska programmet tillkommer åtgärder kopplat till detta.

Genomförande, uppföljning och finansiering

Åtgärderna i planen är tätt sammankopplat med respektive verksamhets grunduppdrag. De åtgärder som en verksamhet ansvarar för ska därför inkluderas i ordinarie styrning- och uppföljningsprocesser och ingå i ordinarie verksamhetsplanering. Utvecklingsfunktionen samordnar uppföljningen och berörda verksamheter ansvarar för att rapportera i ordinarie uppföljning vilka åtgärder som påbörjats eller genomförts.

Genomförandet medför både ökade och minskade kostnader. Ansvarig verksamhet ska planera för att genomföra åtgärderna under de kommande åren. I första hand ska åtgärderna finansieras inom befintliga budgetramar. Genom den förvaltningsgemensamma utvecklings- och omställningsresursen finns möjlighet till visst finansieringsstöd. Möjligheten till extern finansiering ska alltid prövas.

Koppling till antagna klimatlöften

Åtgärder markerade med * är kopplade till nedanstående klimatlöften för 2021, som antogs av kommunstyrelsen i november 2020:

1. Vi använder en klimatstyrande resepolicy
3. Våra nya personbilar är miljöbilar
5. Vi deltar i Cykelfrämjandets kommunvelometer
7. Vi erbjuder laddtjänster vid parkeringsytor för boende i kommunala bostadsbolag
8. Vi minskar inköpen av fossilbaserade engångsprodukter
10. Vi använder cirkulära möbler
11. Vi möjliggör för medborgarna att låna/hyra produkter istället för att köpa
15. Vi minskar klimatbelastningen över livscykeln vid byggnation
16. Vi producerar egen solex
17. Vi har 100 procent förnybar el i kommunens elavtal
20. Vi arrangerar event/aktiviteter riktat till allmänheten om klimat

Inriktning och mål för fossiloberoende förvaltning till 2030

Målen nedan utgår från de fyra fokusområden i Klimat2030. Målen är riktningssgivande för att tydliggöra riktningen i förvaltningens arbete.

<i>Hållbara transporter</i>	Härryda kommun ska göra färre, optimerade och hållbara resor och transporter
<i>Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster</i>	Härryda kommun ska göra medvetna inköp, öka återbruket och återvinningen samt minska avfallet
<i>Klimatsmart och hälsosam mat</i>	Härryda kommun ska minimera matsvinnet och servera klimatsmart mat
<i>Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler</i>	Härryda kommun ska minska energiförbrukningen, optimera lokalanvändningen och ha fossilfri el och värme

1. Hållbara transporter

Härryda kommun ska göra färre, optimerade och hållbara resor och transporter

Utgångspunkter och nuläge

Totalt sett står transporter för en fjärdedel av utsläppen i Västra Götaland. Det mest effektiva sättet att minska dessa utsläpp är genom att minska behovet av att resa och transportera varor. Resor och transporter som ändå behöver göras ska ske så hållbart som möjligt.

I dagsläget kan 43 procent av förvaltningens fordon köras på förnybara bränslen. Under 2020 kördes 40 procent av den totala körsträckan med förnybara bränslen där störst andel utgörs av biogas (24 procent), el (8 procent) och biodiesel (7 procent).

Drivmedelsprioritering

Fordon ska drivas med el (från förnybara energikällor inklusive vätgas) eller biogas i första hand, i linje med en sammanställning av aktuellt forskningsläge från Klimat2030¹. Etanol, HVO och annan biodiesel kan användas i andra hand. Dock ska användningen hållas måttlig och på sikt bytas ut till bättre alternativ.

Det gör vi genom att:

- 1.1 Minska behovet av resor och transporter
  - 1.2 Implementera ny resepolicy*
  - 1.3 Ställa hållbarhetskrav i upphandlingar av transporter
  - 1.4 Skapa förutsättningar för klimatsmart arbetspendling
  - 1.5 Ta fram riktlinjer för fordonsparken och optimera användningen*
  - 1.6 Utredda övergång till eldrift av fordon och annan utförare av fordonsparken
  - 1.7 Byta ut fossilt bränsle och anpassa val av fordon och arbetsmaskiner
-

¹ Klimat2030 (2020). HVO, RME, etanol och biogas i kommunala fordon: Klimateffekter och hållbarhetsfrågor.

2. Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster

Härryda kommun ska göra medvetna inköp, öka återbruket och återvinningen samt minska avfallet

Utgångspunkter och nuläge

En allt större del av vår klimatpåverkan kommer från råvaror, material och produkter som vi producerar och konsumerar. Det mest effektiva sättet att minska avfallet är att förebygga att avfall alls uppstår.² Genom en mer effektiv inköpsprocess där rätt saker köps in och ökat återbruk är detta möjligt. Återvinning är ett viktigt steg för att minska mängden avfall innan energiutvinning och till sist deponi kvarstår.

Förvaltningen arbetar med att minska mängden fossilbaserade engångsartiklar. IT-utrustning återbrukas i den mån det går, övrigt går till komponent- och materialåtervinning. Förvaltningen slänger stora mängder funktionsdugliga möbler och graden av återbruk inom detta område är låg. Förutsättningarna för källsortering i befintliga lokaler varierar.

Det gör vi genom att:

- 2.1 Skapa tydligare styrning kring förvaltningens inköp
  - 2.2 Ersätta fossilbaserade engångsprodukter med flergångsartiklar eller mer hållbara material*
  - 2.3 Införa cirkulära möbelflöden och utveckla arbetet med ökat återbruk*
  - 2.4 Skapa goda förutsättningar för källsortering
-

² Göteborgsregionen (2020). Göteborgsregionen minskar avfallet: Avfallsplan för tretton kommuner till 2030.

3. Klimatsmart och hälsosam mat

Härryda kommun ska minimera matsvinnet och servera klimatsmart mat

Utgångspunkter och nuläge

Den mat vi äter har stor påverkan på klimatet bland annat på grund av utsläpp från djurhållning och odling men också på grund av transporter. För att minska matens klimatpåverkan är det generellt viktigt att använda lokalproducerade livsmedel, äta säsongsbaserat och öka mängden vegetabilier. Dessutom är det viktigt att minska matsvinnet.

Kommunen är föregångare kring att arbeta systematiskt med minskat matsvinn och klimatsmart mat. Livsmedelshanteringen präglas av ett systematiskt arbete för att minska matsvinnet. Utifrån klimatsmarta råvaruval i säsong lagas mat från grunden nära gästen. Svenska och miljömärkta livsmedel prioriteras för att minska negativ klimat- och miljöpåverkan. Utvecklingen av de växtbaserade menyerna fortsätter. Lokala kolhydrater såsom potatis, svensk pasta och olika gryn väljs framför ris.

Det gör vi genom att:

- 3.1 Fortsätta med metodutveckling i samtliga kök
  - 3.2 Fortsätt mäta och följa upp matsvinnet
  - 3.3 Kontinuerligt se över menyerna och inköpen
  - 3.4 Byta ut konventionell blandfärs mot miljömärkt färs från betande djur
  - 3.5 Öka mängden livsmedel som tillagas nära gäst
-

4. Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

Härryda kommun ska minska energiförbrukningen, optimera lokalanvändningen och ha fossilfri el och värme

Utgångspunkter och nuläge

De flesta byggnader som kommer att finnas år 2030 existerar redan idag. För att minska klimatpåverkan behöver kommunens befintliga fastigheter nyttjas på ett yt- och energieffektivt sätt samt klimatpåverkan i renovering och ombyggnation reduceras. Minskning av energiåtgång i driftskedet genom hög nyttjandegrad per kvadratmeter, energisnåla lösningar och förändrat beteende hos användarna är viktigt.

Idag köper förvaltningen in el från förnybara energikällor och fjärrvärme som är märkt med Bra miljöval. Det finns solcellsanläggningar på sju fastigheter och vid varje till-, om- och nybyggnation görs det en lönsamhetskalkyl för att installera solceller. Avveckling av oljepannor pågår. Vid ny-, till- och ombyggnad följer förvaltningen Boverkets byggregler för klimatsmarta och miljövänliga byggnader. Klimatsmarta och energisparande system väljs till nya fastigheter.

Det gör vi genom att:

- 4.1 Optimera lokalanvändningen och minska behovet av administrativa lokaler
  - 4.2 Avsätta resurser för att driva frågor om energieffektivisering i projektering och drift
  - 4.3 Genomföra livscykelanalyser vid projektering och byggnation*
  - 4.4 Ställa hållbarhetskrav vid upphandlingar, inköp och projektering
  - 4.5 Minska energiåtgången i befintligt fastighetsbestånd
  - 4.6 Avveckla eller konvertera oljepannor
  - 4.7 Installera solcellsanläggningar*
  - 4.8 Föra dialog med upphandlad fjärrvärmelieferantör för övergång till helt fossilfri fjärrvärme
-